

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘÍPRAVNOU TŘÍDU

Základní školy a mateřské školy Ostrava-Zábřeh, Volgogradská 6B, příspěvková organizace

„POZNÁVÁME SVĚT“

Zřízením přípravné třídy v naší organizaci došlo k vytvoření školního vzdělávacího programu pro přípravnou třídu s názvem „Poznáváme svět“ vytvořeného podle RVP PV a schváleného školskou radou dne 31. 8. 2022. Byl začleněn pod školní vzdělávací program „Škola pro život“.

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání nabývá účinnosti dne: 1. září 2022.

OBSAH:

1. Charakteristika přípravné třídy
2. Cíle přípravné třídy
3. Vzdělávací oblasti a jejich obsah
 - 3.1 Dítě a jeho tělo
 - 3.2 Dítě a jeho psychika
 - 3.2.1 Jazyk a řeč
 - 3.2.2 Poznávací schopnost a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
 - 3.2.3 Sebepojetí, city a vůle
 - 3.3 Dítě a ten druhý
 - 3.4 Dítě a společnost
 - 3.5 Dítě a svět
4. Výchovně vzdělávací obsah
5. Rozvoj kompetencí
 - 5.1 Kompetence k učení
 - 5.2 Kompetence k řešení problémů
 - 5.3 Kompetence komunikativní
 - 5.4 Kompetence sociální a personální
 - 5.5 Kompetence činnostní a občanské
6. Evaluace

1. Charakteristika přípravné třídy

Přípravná třída při Základní škole a mateřské škole Ostrava-Zábřeh, Volgogradská 6B, příspěvková organizace byla zřízena pro předškolní děti, kterým systematická příprava a vzdělávání umožní v maximální míře jejich individuální rozvoj a připraví je pro vstup do 1. třídy. Do této třídy jsou přijímány děti na základě doporučení PPP nebo SPC. Minimální počet žáků pro otevření třídy je 10. třída je naplňována do počtu 15 dětí. Vzdělávání probíhá v dopoledních hodinách v rozsahu čtyř vyučovacích hodin denně, s celkovým počtem dvaceti hodin týdně.

Školní vzdělávací program „Poznáváme svět“ vychází z RVP pro předškolní vzdělávání. Je zpracován do pěti okruhů. Výchovně vzdělávacích cílů je dosaženo nejrůznějšími výchovně vzdělávacími prostředky, které odpovídají jak formou, tak také svým obsahem stupni vývoje dětí. Základ tvoří různé druhy her, rozhovor, vycházky, výchovné činnosti. Při volbě formy výuky vychází učitel z individuálních možností a schopností dětí přípravné třídy, z jejich tempa, jazykových a vývojových možností.

Přípravná třída trvá jeden rok, nezapočítává se do povinné školní docházky, děti se neklasifikují. K pedagogické dokumentaci se používá třídní kniha a osobní složka dítěte, ve které jsou uloženy jak zprávy z vyšetření v PPP nebo SPC, individuální plán je-li vyžadován, tak také výtvary dětí a jejich hodnocení učitelem. Děti nedostávají vysvědčení, ale o výsledcích své práce budou informovány jiným způsobem.

Velmi důležitá je spolupráce s rodiči. Rodič má možnost denně hovořit s učitelem při předávání dítěte, chodí na třídní schůzky a akce pořádané školou, má možnost domluvit si s učitelem osobní schůzku, sleduje nástěnky a výstavku dětských prací.

Přípravná třída je umístěna v budově ZŠ. Z tohoto důvodu má možnost využívat pro své aktivity i další prostory ZŠ – tělocvičnu, počítačovou učebnu, keramickou dílnu, knihovnu nebo školní hřiště.

2. Cíle přípravné třídy

Cílem přípravné třídy je snaha o co největší přiblížení kognitivním, fyziologickým, sociálním a emocionálním potřebám dítěte. Vytvořit pro dítě podnětné, vstřícné a obsahově bohaté prostředí, ve kterém se bude cítit bezpečně a zároveň mu umožněno svobodně se projevit, získat samostatnost, rozvíjet týmovou práci. Důraz je kladen také na environmentální výchovu, zdravý životní styl a zásady zdravé výživy. Podstatný je individuální přístup ke každému dítěti a jeho potřebám.

Těchto cílů bude dosaženo různými metodami a formami práce. Učitel má možnost využívat skupinové vyučování, činnostní učení, metodu dobrého startu, různé akce, exkurze, výlety, návštěvy divadel, výstavy apod.

Cíle jednotlivých oblastí vzdělávání jsou uvedeny v rámci vzdělávacích oblastí.

Podmínky pro vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytujeme jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Ředitel školy/zástupkyně pro MŠ zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č.14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou v mateřské škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků (dle potřeby) v průběhu týdne.

Ředitel školy/ zástupkyně pro MŠ může na základě posouzení potřeby jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Jako podpůrný materiál je využíváno Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání.

V případě podpory rozvoje českého jazyka, většinou pro děti s odlišným mateřským jazykem, zajišťuje tuto péči asistent pedagoga, který je v rámci doporučení tomuto dítěti ze ŠPZ zpravidla do třídy doporučován. V případě podpory rozvoje českého jazyka, většinou pro děti s odlišným mateřským jazykem, zajišťuje tuto péči asistent pedagoga, který je v rámci doporučení tomuto dítěti ze ŠPZ zpravidla do třídy doporučován. S dětmi rovněž v případě potřeby pracuje školní psycholog nebo speciální pedagog.

3. Vzdělávací oblasti a jejich obsah

3.1 Dítě a jeho tělo

Ve vzdělávací oblasti Dítě a jeho tělo je záměrem učitele stimulovat a podpořit růst a nervosvalový vývoj dítěte, zlepšit jeho tělesné dovednosti, podpořit rozvoj manipulačních a pohybových dovedností, učit je zdravým životním návykům a postojům.

- ❑ správné držení těla
- ❑ překonávání různých překážek
- ❑ orientace v prostoru
- ❑ manipulace s náradím a náčiním (házení a chytání míče, cvičení se švihadlem, na gymnastickém míči)
- ❑ vnímání rytmu, pohyb podle hudby, pohyb podle vzoru, ovládání dechu
- ❑ vnímání a rozlišování pomocí smyslů, koordinace oko – ruka
- ❑ procvičování jemné a hrubé motoriky
- ❑ zvládání sebeobsluhy, jednoduchých pracovních úkonů
- ❑ pojmenování jednotlivých částí těla
- ❑ rozlišování toho, co prospívá zdraví a co mu škodí
- ❑ význam péče o čistotu a zdraví, o aktivním pohybu a zdravé výživě
- ❑ povědomí o některých způsobech ochrany zdraví, o bezpečí, o pomoci – kde ji hledat, nebezpečí úrazu ve škole i mimo ni, bezpečnost silničního provozu

3.2 Dítě a jeho psychika

Cílem této oblasti je podpořit psychickou zdatnost, duševní pohodu, odolnost dítěte. Zaměřuje se také na rozvoj řeči, jazyka, intelektu a poznávacích procesů dítěte. Zabývá se sebenahlížením, sebezpojetím dítěte, jeho vůlí a city nebo kreativitou. Tato oblast je rozdělena na tři podoblasti: 1. Jazyk a řeč, 2. Poznávací schopnost a funkce, představitivost a fantazie, myšlenkové operace, 3. Sebezpojetí, city a vůle.

- ❑ podpora duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti
- ❑ rozvoj vzdělávacích dovedností
- ❑ rozvoj sebezpojetí, sebevyjádření, kreativity, trénování vůle, city
- ❑ rozvoj řeči, jazyka, intelektu

3.2.1 Jazyk a řeč

- ❏ správné vyslovování, vyjadřování myšlenek a úsudků ve větách
- ❏ vedení rozhovoru, naslouchání druhým, domlouvání se slovy i gesty
- ❏ rozšiřování slovní zásoby
- ❏ rozlišování hlásky a slabiky na začátku a konci slova
- ❏ reprodukce krátkých textů

3.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- ❏ jednoduchá synonyma, antonyma, homonyma
- ❏ seznámení se základními číselnými a matematickými pojmy
- ❏ vnímání prostorových vztahů
- ❏ částečná orientace v čase
- ❏ vytváření kladného postoje k učení
- ❏ rozvoj tvořivého myšlení, zvědavosti, zájmu, objevování, řešení problémů

3.2.3 Sebepojetí, city a vůle

- ❏ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě a druhým
- ❏ rozvoj schopnosti sebeovládání, citových vztahů a jejich prožívání
- ❏ kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- ❏ budování sebevědomí, posilování sebedůvěry
- ❏ budování citlivého vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- ❏ respektování pochopených pravidel
- ❏ přijetí pozitivního ocenění, vyrovnání se s neúspěchem

3.3 Dítě a ten druhý

Cílem oblasti Dítě a ten druhý je usilování učitele podpořit vytváření vztahů dítěte k dalšímu dítěti nebo dospělé osobě, posílit a obohatit vzájemnou komunikaci a zajistit vyrovnanost těchto vztahů.

- ❏ podpora utváření vztahů k jinému dítěti či dospělému
- ❏ posilování a kultivování komunikace v mezilidských vztazích
- ❏ rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu a přizpůsobivosti ve vztahu k druhým
- ❏ obezřetné chování při setkání s neznámými lidmi
- ❏ uplatňování svých zájmů s ohledem na druhé
- ❏ snaha o ohleduplnost, bránění násilí
- ❏ spolupráce

3.4 Dítě a společnost

Cílem oblasti je předvést dítěti společenství lidí a uvést ho do pravidel společného soužití, materiálních a duchovních hodnot. Současně zvládnout potřebné dovednosti, postoje a návyky a dovolit mu, aby se podílel na spoluvytváření společenské pohody v sociálním prostředí.

- ✘ základní společenské návyky (pozdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, neskákat druhým do řeči, naslouchat apod.)
- ✘ dodržování pravidel soužití, zdvořilé chování
- ✘ rozvoj schopnosti spolupráce
- ✘ šetrné zacházení s věcmi kolem sebe
- ✘ vytváření pozitivních postojů k životu a ke světu
- ✘ seznamování se kulturou a uměním

3.5 Dítě a svět

Záměrem učitele v této oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím až po globální problémy celosvětového dosahu a vytváření elementárních základů pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

- ✘ poznávání místa, ve kterém žije – město, zemi, Zemi
- ✘ vytváření představ o živé a neživé přírodě, lidech, vesmíru
- ✘ orientace v okolním prostředí, v okolí domova, ve městě
- ✘ dodržování pravidel bezpečného chování jak na silnici, tak ve škole či doma
- ✘ osvojování si jednoduchých činností při péči o své okolí
- ✘ rozvoj úcty k životu
- ✘ vlivy člověka na životní prostředí a jeho ochrana či poškozování
- ✘ poznávání jiných kultur

Obsah jednotlivých oblastí se prolíná, prostupuje, vzájemně podmiňuje. Dílčí cíle na sebe navazují a vzájemně se doplňují, místy dochází k jejich překrývání. V rámci různých oblastí se mohou také opakovat.

4. Výchovně vzdělávací obsah

1. Vytváření kulturně sociálních a hygienických návyků
2. Rozumová výchova (rozvoj jazykové oblasti a komunikativních schopností, matematických představ a oblasti rozvoje poznání)
3. Hudební výchova (rozvoj sluchového vnímání, diferenciací, atd.)
4. Výtvarná výchova (rozvoj estetického citění, jemné motoriky, atd.)
5. Pracovní činnosti (sebeobsluha, rozvoj manuální zručnosti, atd.)
6. Tělesná výchova (zvyšování tělesné zdatnosti, správné držení těla, atd.)
7. Individuální speciální pedagogická péče (logoped, psycholog, speciální pedagog, atd.)

Hlavní cíle

Jazyk a komunikace

Systematicky rozšiřovat slovní zásobu, vytvářet správné gramatické stavby jazyka, rozvíjet komunikativní dovednosti, rozvíjet plynulé vyjadřování, paměť, myšlení.

Matematické představy

Rozvíjet logické myšlení, úsudek, přesné vyjadřování, prostorovou orientaci, vytvářet prvotní představu o číslech, osvojit si základní prvky numerace v oboru přirozených čísel do pěti.

Rozvoj poznání

Seznámit se se základními poznatky o životě ve společnosti a v přírodě, v jeho nejbližším okolí.

Hudební činnosti

Povzbuzovat muzikálnost dětí a jejich pohybové kultury, rytmizace, zpěv, tanec, nácvik jednoduchých písní.

Výtvarné činnosti

Naučit se dovednosti práce s tužkou, rozvíjet smyslové vnímání, pozornost, představivost a grafomotoriku, rozeznávat základní barvy.

Pracovní činnosti

Rozvíjet jemnou motoriku, získat základní manuální zručnost a pracovní návyky, seznámit se s technikou práce s jednoduchými pracovními nástroji.

Tělovýchovné činnosti

Umožnit dětem radost z pohybu, rozvíjet základní pohybové dovednosti, posílit pohybovou výkonnost, zvýšit tělesnou zdatnost, naučit je správnému držení těla.

Rozvoj činností a znalostí, které by měly děti zvládnout na konci přípravné třídy

Sebeobsluha

- ❑ zvládnout osobní hygienu, samostatně se oblékat a obouvat, zavazovat smyčky
- ❑ samostatně stolovat – používat příbor, samostatně se najíst, udržovat pořádek a čistotu

Sociální dovednosti

- ❑ naučit se jednat s ostatními, znát a používat jména spolužáků a dospělých
- ❑ navazovat a udržovat přátelství, dokázat požádat o pomoc kamarády a dospělé
- ❑ přijímat zodpovědnost za své činy, dokázat se orientovat na známých místech i bez dozoru
- ❑ uznávat autoritu dospělého, projevovat k němu pozitivní vztah
- ❑ zachovávat běžná pravidla společenského chování, naučit se pracovat se skupinou, dokázat se soustředit a nevyrušovat

Hrubá motorika

- ❑ dobře chodit po schodech, při chůzi nevrážet do ostatních
- ❑ běhat, skákat přes švihadlo, umět zaujmout různé pozice, udržovat rovnováhu, kontrolovat své tělo
- ❑ účastnit se různých pohybových her, pohybovat se v prostoru podle daných pokynů, udržovat rytmus

Jemná motorika

- ❑ umět si hrát s drobnými předměty, stavět ze stavebnice, navlékat korále
- ❑ napodobovat psaní, napsat své jméno (tiskací), správný úchop tužky, zvládnutí základních linií (kruhy, čáry, vlnovky, ...)

Oblast jazyka a komunikace

- ✘ dokázat poslouchat a klást jednoduché otázky, naslouchat celému příběhu během vyprávění
- ✘ vypravovat o svých zkušenostech a událostech v logické návaznosti, reagovat na pokyny
- ✘ aktivně se zapojovat do společenské konverzace, komunikovat v různém prostředí
- ✘ umět zacházet s knihou, aktivně používat slovní zásobu, chápat obsah čteného
- ✘ umět interpretovat text, pojmenovat předměty denního použití, umět vyprávět pohádku, dramatizovat

Oblast matematických, časových a prostorových představ

- ✘ vnímat a poznávat časové vztahy (začátek, prostředek, konec, první, poslední, včera, dnes, zítra, dny v týdnu, roční období ...)
- ✘ kvalitativní vztahy (nahore, dole, vlevo, vpravo, řazení předmětů dle daných kritérií, ...)
- ✘ znát geometrické tvary, umět počítat předměty v daném souboru
- ✘ tvořit konkrétní soubory s daným počtem prvků, používat číselné řady 1-5 pro počítání předmětů

Hudební projev

- ✘ zazpívat píseň s důrazem na správnou melodii a rytmus
- ✘ vytleskávat daný rytmus a umět ho vyjádřit různými pohyby
- ✘ doprovodit zpívanou píseň jednoduchým hudebním nástrojem
- ✘ umět naslouchat úryvku hudební skladby, vyjádřit pocity a dojmy
- ✘ umět zatančit jednoduché tanečky

5. Rozvoj kompetencí

5.1 Kompetence k učení

- ✘ učí se nejen spontánně, ale i vědomě, soustředí se na činnost a záměrně si pamatuje
- ✘ při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat dle instrukcí a pokynů, je schopno se dobrat k výsledku
- ✘ odhaduje své cíle, učí se hodnotit své osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- ✘ i když nedostává ocenění, učí se s chutí
- ✘ klade otázky a hledá na ně odpovědi
- ✘ chce porozumět jevům, věcem, dějům, které kolem sebe vidí
- ✘ raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- ✘ má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který ho obklopuje
- ✘ získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- ✘ soustředěně pozoruje, zkoumá, všímá si souvislostí

5.2 Kompetence k řešení problémů

- ✘ problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu; zkouší, experimentuje a snaží se sám dosáhnout výsledku, hledá různé možnosti a varianty (má vlastní nápady, využívá fantazii)
- ✘ při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických postupů
- ✘ zpřesňuje si početní představy
- ✘ rozlišuje řešení, která jsou funkční a vedou k cíli, která nejsou funkční – dokáže se rozhodnout mezi nimi
- ✘ nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale i za snahu

- ✘ všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí

5.3 Kompetence komunikativní

- ✘ ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, otázky, odpovědi
- ✘ rozumí slyšenému, slovně reaguje na smysluplný dialog
- ✘ různými prostředky dokáže slovně vyjadřovat své pocity, prožitky, nálady (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými, ...)
- ✘ dokáže používat komunikaci verbální i neverbální
- ✘ komunikuje bez zábran i ostychu s dětmi i dospělými

5.4 Kompetence sociální a personální

- ✘ samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si tvořit svůj názor a vyjádřit jej
- ✘ uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- ✘ dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování a agresivitu, lhostejnost
- ✘ ve skupině se dokáže prosadit i podřídit, v běžných situacích uplatňuje základní návyky a pravidla společenského styku
- ✘ je schopné druhé respektovat, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- ✘ přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá pravidla
- ✘ při setkání s neznámými lidmi se chová obezřetně
- ✘ je schopné chápat různorodost a odlišnost lidí a být k nim tolerantní
- ✘ chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, vzniklé konflikty lze řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte

5.3 Kompetence činnostní a občanské

- ✘ své činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, vyhodnocovat
- ✘ dokáže rozpoznat a využívat své silné stránky a poznávat své slabé stránky
- ✘ odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, dokáže se přizpůsobovat daným okolnostem
- ✘ chápe, že se může svobodně rozhodovat, co bude dělat a o čem se zajímat, ale za svá rozhodnutí přebírá zodpovědnost
- ✘ má smysl pro povinnost ve hře, práci, učení, k úkolům a povinnostem, váží si práce a úsilí druhých

5.4 Kompetence digitální

- ✘ získává povědomí o chování v digitálním světě
- ✘ seznamuje se se svými limity v digitálním světě

6. Evaluace

Prvním úkolem bude charakteristika výchozího stavu, abychom mohli provést pozdější hodnocení a srovnání.

Oblasti evaluace budou vycházet z RVP, ale budou z nich vybrány prioritní oblasti zásadní pro přípravnou třídu. Možnosti a cíle se zhodnotí s ohledem na možnosti školy, přípravné třídy, potřeby dětí, rodičů, veřejnosti, ale i zaměstnanců.

Hlavními metodami evaluace bude rozhovor s rodiči a dětmi, pozorování, hospitace v závěr školního roku, dotazník či anketa. Doplnujícími metodami budou rozbory prováděných aktivit a vlastní pedagogické činnosti, analýza příčin neúspěchu. Výstupy budou dokumentovány.

Stanovení kritérií k analýze bude dlouhodobým úkolem. Harmonogram autoevaluace bude zpracován s ohledem na evaluační činnost školy. Následně bude vypracováno vyhodnocení s návrhem vhodných doporučení a řešení.

V Ostravě dne 25. 8. 2022

Vypracovala: Mgr. Bc. Lydie Štulová, zástupce ředitele pro základní vzdělávání